

ULKOASIAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 20/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle kumppanuudesta ja yhteistyöstä Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Filippiinien tasavallan välillä tehdyn puitesopimuksen hyväksymiseksi sekä laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 13 päivänä toukokuuta 2014 lähettänyt ulkoasiainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle kumppanuudesta ja yhteistyöstä Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Filippiinien tasavallan välillä tehdyn puitesopimuksen hyväksymiseksi sekä laiksi sopimuksen lainsäädännön

alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (HE 54/2014 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- yksikön päällikkö Sami Leino, lähetystöneuvos Elina Poikonen ja avustaja Aliisa Tornberg, ulkoasiainministeriö.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi kumppanuudesta ja yhteistyöstä Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Filippiinien tasavallan välillä heinäkuussa 2012 tehdyn puitesopimuksen sekä lain sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

Filippiinien tasavallan kanssa tehty kumppanuus- ja yhteistyösopimus on luonteeltaan seka-sopimus, joka sisältää sekä jäsenvaltioiden että Euroopan unionin toimivaltaan kuuluvia määräyksiä. Sopimus on ensimmäinen Filippiinien kanssa tehtävä kahdensivulinen sopimus, jolla korvataan Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Kaakkois-Aasian maiden järjestön (Association of Southeast Asian Nations, ASEAN) välinen yhteistyösopimus vuodelta 1980.

Sopimus on laaja-alainen yhteistyösopimus, joka sisältää määräykset poliittisen, taloudellisen ja sektorikohtaisen yhteistyön sekä vuoropuhelun muodoista. Sopimuksessa sovitaan yhteistyöstä muun muassa ympäristön ja ilmastomuutoksen, energian, tieteen ja teknologian sekä meri- ja lentoliikenteen aloilla. Sopimus sisältää EU:n ulkopoliittikan kannalta keskeisiä sitovia oikeudellisia velvoitteita, muun muassa määräyksiä ihmisoikeuksista, asetuslusta, terrorismin torjunnasta, Kansainvälisestä rikostuomioistuimesta, muuttoliikkeestä ja verotuksesta, sekä ajankohtaisia aiheita, kuten rauhanprosessit ja katastrofiriskien hallinta. Sopimus sisältää kehitysyhteistyöosion sekä kaupallista yhteistyötä koskevan osion.

Sopimus on tarkoitettu tulemaan voimaan sitä päivää seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona jälkimmäinen sopimuspuoli on ilmoittanut toiselle sopimuspuolelle sopimuksen hyväksymistä koskevien kansallisten menettely-

jen loppuunsaattamisesta. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan kuin sopimus tulee voimaan.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Filippiinien kanssa tehty kumppanuutta ja yhteistyötä koskeva puitesopimus on laaja-alainen sekasopimus. Keskeisenä tavoitteena on laaja-alaisen kumppanuuden vahvistaminen. Sopimus lisää osapuolten mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä eri sektoreilla. Sopimus ei ole kauppasopimus, mutta se sisältää myös kaupallista yhteistyötä koskevan osion.

EU:n näkökulmasta tärkeimpiä sopimuksen osa-alueita ovat muun muassa turvallisuus, sisäasiat, ihmisoikeudet ja siirtolaisuus. Filippiinien tavoitteet keskittyivät hallituksen esityksen mukaan kaupan sääntöihin. Poliittisesti sopimus vahvistaa hallituksen esityksen mukaan yhteisten yleismaailmallisten arvojen pohjalta EU:n roolia Kaakkois-Aasiassa.

Sopimus sisältää poliittiset standardilausekkeet, jotka koskevat ihmisoikeuksia, joukkotuhouksien vähentämistä, pienaseita ja kevyitä aseita, kansainvälistä rikostuomioistuinta ja terrorismin torjuntaa, jotka on määritelty sopimuksen olennaisiksi osiksi. Sopimuspuoli voi yksipuolisesti keskeyttää sopimuksen soveltamisen silloin, kun jotain sopimuksen olennaista osaa ei noudateta. Valiokunta toteaa tässä yhteydessä yleisemminkin, että eri lausekkeiden — kuten ihmisoikeuksien kunnioittaminen, terrorismin torjuminen ja joukkotuhouksien leviämisen estäminen — kirjaaminen kaikkiin unionin sopimuksiin ja niiden toimeenpano käytännössä vaatii johdonmukaista seurantaa, jotta unionin politiikan uskottavuus säilyy.

Sopimuksen mukaisesti yhteistyön tavoitteena on edistää kestävää kehitystä. Sopimus sisältää ympäristöä ja luonnonvaroja koskevan artiklan, jossa kirjataan luonnonvarojen ja biologisen monimuotoisuuden säilyttämisen tarkeydes-

tä. Sopimuksen mukaan ympäristökysymykset pyritään sisällyttämään kaikkiin yhteistyön aloihin.

Ulkoasiainvaliokunta on korostanut Aasian poliittisen ja taloudellisen merkityksen vahvistumista ja pitää tärkeänä, että EU vahvistaa kumppanuuksia alueen maiden kanssa. EU on Filippiineille merkittävä kauppakumppani, viime vuosina erityisesti viennin kohdealueena. EU:n vienti Filippiineille on kuitenkin selvästi vähäisempää kuin suurimpien tuojamaiden. Filippiinien vienti EU:n alueelle on viime vuosina ollut noin 5,5 miljardia euroa vuodessa, ja EU on ollut Filippiineillä neljänneksi suurin tuojamaa noin 3,5 miljardilla eurolla vuodessa. Suomen ja Filippiinien kauppa on ollut viime vuosina nousussa. Kauppa on ollut tavallisesti Suomelle ylijäämäistä: kahdenvälisen kaupan arvo vuonna 2012 oli 252 miljoonaa euroa, josta Suomen viennin arvo oli 142 miljoonaa euroa ja tuonnin arvo 111 miljoonaa euroa. Tärkeimpänä tuoteriikkinä molemmissa olivat elektroniikkateollisuuden komponentit.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa hallituksen esityksen hyväksymistä muuttamattomana.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella ulkoasiainvaliokunta ehdottaa,

että eduskunta hyväksyy hallituksen esityksessä tarkoitetun puitesopimuksen siltä osin kuin sopimus kuuluu Suomen toimivaltaan ja

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 11 päivänä joulukuuta 2014

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Timo Soini /ps	Johannes Koskinen /sd
vpj.	Pertti Salolainen /kok	Annika Lapintie /vas
jäs.	Jörn Donner /r	Maria Lohela /ps
	Timo Heinonen /kok	Aila Paloniemi /kesk
	Ilkka Kanerva /kok	Juha Sipilä /kesk
	Ilkka Kantola /sd	Jutta Urpilainen /sd.
	Saara Karhu /sd	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuula Svinhufvud.